

Preguntes sobre el futur Museu d'Etnologia de Catalunya

Bienve Moya

No sé si m'exclamo només en nom propi, o si la meva crida pot interessar alguns, o molts companys, o altres persones interessades per la qüestió. Però he de confessar que experimento una manifesta preocupació amb relació a certs comentaris (encara que hagin estat pocs) sobre el futur Museu d'Etnologia; que alguns adjectiven de "catalana", i altres d'"universal". Reconec que aquesta no és la més gran preocupació de la meva vida, ni la que fa deu, donada la situació actual del món mundial, però sí que em preocupa, sí.

És evident que la desafortunada, per no dir inexistent política en aquest camp del passat govern convergent, i la indecisió o desorientació del govern de l'Ajuntament de Barcelona sobre aquesta mateixa qüestió, ens han dut a la situació actual: un garbuix de conceptes sense delimitar, quan no a un desert d'idees. Cal aclarir que si bé la responsabilitat d'aquesta qüestió recau naturalment en qui governa, o ha governat, la Generalitat, cal no oblidar que l'Ajuntament de Barcelona és posseïdor, encara avui, d'uns importantíssims i considerables fons susceptibles de convertir-se en una de les bases d'un futur museu.

En un passat proper, l'anterior govern de la Generalitat, i en nom seu la institució que semblava encarregada d'ocupar-se d'aquest assumpte, el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, mai va tenir, sobre l'afer, res més que intencions, bones intencions, però intencions mai concretades, sobretot mai contrastades amb una realitat pressupostària per dur-les a terme. Altrament, l'Ajuntament de Barcelona, propietària del museu dit (en algun moment) d'Arts i Oficis Tradicionals, o també Casa Pallaresa, o altres noms aplicats a les col·leccions dipositades al Poble Espanyol, sempre va tenir, i continua tenint, un discurs i actitud erràtica, per no dir desconsiderada envers el material allí aplegat.

Avui seria important començar a saber què vol fer la conselleria de Cultura. Què se'ns proposarà sota l'anunciat nou Museu d'Etnologia: donar per exemplar la fórmula actual del dit Museu d'Etnologia "exòtica" (propietat de l'ajuntament barceloní i en el seu temps dirigit pel senyor August Panyella), o d'Etnologia "universal", com actualment sembla que es tendeix a anomenar-lo, i a dirigir-lo (contempleu sinó la seva etnoweb: www.museuetnologic.bcn.es)? Quan hem d'esperar a saber-ne alguna cosa? Què hem d'esperar?

Una altra realitat d'avui és que el Museu d'Arts i Indústries Tradicionals -propietat de l'ajuntament barceloní- i les seves valuoses col·leccions, vegeten barrejades sota el denominador comú "d'Espanya" catalogades en la dita etnoweb del museu barceloní, al casalot del Poble Espanyol destinat a hostatjar-les.

Ara i més: altrament, el Museu de Ripoll, sensible precedent d'un possible futur Museu d'Etnologia Catalana (que enguany complirà el seu 75 aniversari), l'ajuntament local, a part d'encarregar-ne un nou projecte museogràfic, de moment el manté tancat, i que durant els passats anys el govern convergent no va fer res apreciable per envigorir-lo, ni tan sols per conservar-lo en bon estat.

L'ajuntament barceloní, propietari dels fons del l'antic Museu d'Arts i Indústries, o Casa Pallaresa, i de la "col·lecció exòtica" del Museu Etnològic, ha demostrat un cert interès per aquesta última col·lecció, que és realment valuosa i àmplia (però no pas universal, i per més d'una raó).

Ara ja, i per a un futur immediat, seria bo saber quins projectes tenen la conselleria de Cultura, i l'ajuntament de la capital de Catalunya (involucrat en aquesta qüestió encara que s'hi resisteixi, per ser propietari del fons que s'ha mencionat), sobre aquesta qüestió, la del Museu d'Etnologia de Catalunya: una Casa del Folklore dels Pobles d'Espanya, contemplada des de la patètica percepció de la "Barcelona mestissa" -a l'estil Fira d'Abril de la FECAC- dels assessors del senyor Clos? Una Casa de la Cultura Universal, contemplada des de l'òptica nacionalista espanyola dels senyors Azúa, Carreras i altres del mateix sector ideològic? Un museu que hauria de ser el motor d'una política del patrimoni etnològic, que consideri la cultura popular catalana (de tots els territoris de cultura catalana) part del llegat cultural dels pobles mediterranis, i la contempli amb una mirada desacomplexada i universalista?

Bienve Moya. Etnòleg

AVUI 8-06-2004

<http://www.avui.cat/avui/diari/04/jun/08/c20208.htm>